

Sygn. akt: IV U 552/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kowal

Protokolant: protokolant sądowy Marta Szmela

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2017r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 20.03.2017r., znak: (...)

z dnia 10.05.2017r., znak: (...)

I. zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 20.03.2017r. i z dnia 10.05.2017r., znak: (...)w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. S. prawo do emerytury poczynając od 28.02.2017r. oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy J. S. kwotę 360,00 zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych 0/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.-

SSO Agnieszka Kowal

Sygn. akt IV U 552/17

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 18 grudnia 2017 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 20 marca 2017 r. znak: (...)powołując się na treść przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 887) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43), odmówił wnioskodawcy J. S. prawa do emerytury argumentując, iż nie spełnia on warunków wymaganych do jej uzyskania albowiem przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego i do tego dnia nie udowodnił też 15 lat pracy w warunkach szczególnych a jedynie 1 rok 7 miesięcy i 24 dni.

W uzasadnieniu powyższego Zakład podniósł, iż nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w O. od 1 grudnia 1979 r. do 30 marca 1990 r. ponieważ w świadectwie pracy w szczególnych warunkach nie określono charakteru pracy wnioskodawcy według rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. ani też nie określono stanowiska przez niego zajmowanego według wykazu, działu i pozycji wykazanego w przepisach resortowych. Wobec powyższego brak jest podstaw dla ustalenia, że w/w wykonywał pracę o takim charakterze.

Wskutek przedstawienia przez wnioskodawcę nowych dowodów – dokumentów o wykonywaniu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, ZUS w dniu 10 maja 2017 r. wydał nową decyzję w sprawie, znak: (...). Ustalił w niej dla J. S. ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat lecz ponownie odmawiał prawa do emerytury wskazując, że w/w nie udowodnił 15 letniego stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Kolejny raz nie został uznany za czas pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w O. od 1 grudnia 1979 r. do 30 marca 1990 r.

J. S. złożył odwołania od powyższych decyzji ZUS kwestionując stanowisko w nich wyrażone. Zarzucił niewyjaśnienie istniejącego stanu i stwierdzenie, że nie spełnia on warunków do przyznania mu emerytury. Wnosił o zmianę zaskarżonych decyzji i przyznanie prawa do świadczenia. Podkreślał, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał od 1 grudnia 1979 r. do 30 marca 1990 r. w Zakładach (...) w O. będąc zatrudnionym na stanowisku ślusarza remontowego oraz od 19 lutego 1991 r. do 1 stycznia 1999 r. w Zakładach (...) w R. jako spawacz. Charakter wykonywanych przez niego czynności i czasokres ich trwania potwierdzić mogą, w jego przekonaniu, świadkowie o przesłuchanie których zawniósł.

W odpowiedzi na odwołania (...) Oddział w R. domagał się och oddalenia. Podniósł, że wobec przedstawienia dodatkowych dokumentów przez wnioskodawcę niesporny stał się ogólny staż pracy w/w, o czym orzeczono w decyzji z 10 maja 2017 r. Podtrzymywał natomiast stanowisko o braku udowodnienia przez J. S. 15 lat pracy w warunkach szczególnych wykonywanej przed 1 stycznia 1999 r. Przedstawione na powyższą okoliczność dokumenty uznał za nieprawidłowo sporządzone.

Ustanowiony w toku sprawy przez J. S. pełnomocnik podtrzymywał twierdzenia i wnioski zawarte w złożonych odwołaniach. Wnosił o zmianę decyzji przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sprawy z odwołań J. S. od decyzji ZUS z 20 marca 2017 r. i 10 maja 2017 r. połączono do wspólnego prowadzenia i rozpoznania.

Poza sporem pozostaje, że J. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego, w tym 1 rok 7 miesięcy i 24 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych przypadający w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w R. od 19 lutego 1991 r. do 9 sierpnia 1992 r. i od 23 października 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. W/w nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. urodził się (...)

Z dniem 1 grudnia 1979 r. podjął zatrudnienie w (...) Zakłady (...) w O., później Zakłady (...) Sp. z o.o. w O., powierzono mu stanowisko ślusarza. Zakłady świadczyły usługi dla Zakładów (...) więc wnioskodawca pracę wykonywał na placówce w Zakładach (...) w R.. W Zakładach tych produkowano materiały ogniotrwałe. Wszyscy pracownicy zatrudnieni przy wyrobieniu materiałów ogniotrwałych m.in. operatorzy urządzeń do obróbki wyrobów ogniotrwałych, przygotowawcze zapraw i mas ogniotrwałych, sortowacze, suszarniowi, ustawiacze i wyładowywacze wózków, wsadowi, wypalacze byli objęci warunkami szczególnymi.

J. S. jako ślusarz we wskazanym okresie zajmował się konserwacją i remontami różnego rodzaju urządzeń i maszyn pracujących w Zakładach, montażem, demontażem, przeróbkami tych urządzeń. Pracował w placówkach

rozdrabialni, rozdrabialni i uzdatniania surowców, formiarni, prasach, suszarni, pieców. Wykonywał prace przy naprawie, konserwacji, montażu, demontażu podajników, przenośników, maszyn wibracyjnych, suszarni rurowych, młynów kulowych, zsyków, pieców tunelowych, kotłów impregnacyjnych, przy równoległe trwającej produkcji. Czynności naprawy, demontażu, montażu a więc podstawowe jakie wykonywał, wymagały niejednokrotnie użycia palnika acetylenowo – tlenowego oraz spawarki, trzeba było bowiem najpierw wyciąć palnikiem zniszczone elementy a następnie wstawić i przyspawać nowe. Spawanie było elektryczne i gazowe.

Praca wnioskodawcy polegała na utrzymaniu ruchu maszyn i urządzeń w Zakładach. Czynności takie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu, w narażeniu na występujące na wydziałach Zakładów czynniki szkodliwe – hałas, temperaturę, zapylenie i jak wskazano wcześniej, przy równocześnie trwającej produkcji a więc w bezpośredniej bliskości ze stanowiskami pracowników produkcyjnych.

Z dniem 1 października 1989 r. powierzono mu obowiązki ślusarza – brygadzysty. Charakter jego pracy pozostał jednak niezmienny, był brygadzystą pracującym. W zatrudnieniu pozostawał do 30 marca 1990 r.

Razem z wnioskodawcą w Zakładach (...) pracowali W. Ł. i J. O., również zatrudnieni jako ślusarze. W 2001 r. otrzymał od pracodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: zeznania wnioskodawcy J. S. k. 110, zeznania świadka W. Ł. k. 72 – 73, zeznania świadka J. O. k. 73 – 74, opinia biegłego k. 89- 92, dokumentacja w aktach osobowych, dokumentacja w aktach ZUS)

W okresie od 19 lutego 1991 r. do 17 lutego 2014 r. J. S. zatrudniony był w Zakładach (...) w R., później Zakłady (...) S.A., Początkowo powierzono mu stanowisko ślusarz – spawacz, następnie od 10 sierpnia 1992 r. hydraulik- spawacz a od 23 października 1998 r. stanowisko ślusarza – spawacza brygady remontowej. Pomimo takiego określania zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska oraz różnych działów, w których wykonywał swoje obowiązki, faktycznie cały czas wykonywał prace spawacza. Charakter jego obowiązków pozostawał niezmienny. Były spawane instalacje rurociągów centralnego ogrzewania, rurociągi gazowe, wody, pary. Spawanie było elektryczne i gazowe.

J. S. nie wykonywał żadnych prac hydraulicznych. Pracował w brygadzie z hydraulikami, w której jednak spawał przygotowane przez hydraulików rurociągi. Spawanie było jego podstawowym obowiązkiem. Wykonywał je na halach Zakładów, na wysokości, przy trwającej produkcji, gdzie panowały szczególne warunki – hałas, wysoka temperatura. Razem z nim pracowali J. M., który był hydraulikiem oraz H. K. pracujący w warsztacie elektrycznym.

Wnioskodawca uzyskał od pracodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych stwierdzające, iż pracę taką wykonywał od 19 lutego 1991 r. do 9 sierpnia 1992 r. oraz od 23 października 1998 r. do 29 lutego 2000 r. - jako spawacz oraz od 1 marca 2000 r. do 31 grudnia 2008 r. jako formierz maszynowy wyrobów ogniotrwałych. Okres od 19 lutego 1991 r. do 9 sierpnia 1992 r. oraz od 23 października 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. zostały uznane przez ZUS.

(dowód: zeznania wnioskodawcy J. S. k. 110, zeznania świadków J. M. k. 74 – 75, zeznania świadka H. K. k. 75 – 76, akta osobowe, dokumentacja w aktach ZUS)

W dniu 28 lutego 2017 r. J. S. złożył w (...) Oddział w R. wniosek o emeryturę w wieku obniżonym ze względu na rodzaj wykonywanej pracy. W oparciu o zgromadzone dokumenty organ rentowy w dniu 20 marca 2017 r., a następnie w dniu 10 maja 2017 r. wydał zaskarżone w sprawie decyzję, którymi odmawiał mu prawa do świadczenia wobec nie wykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ustalał jednocześnie dla w/w staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 1 roku 7 miesięcy i 24 dni.

(dowód: dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Za wiarygodne zeznania wnioskodawcy J. S. co do charakteru wykonywanych przez niego czynności w ramach zatrudnienia w spornych w sprawie okresach, które zostały złożone w jasny sposób, a nadto korelują z innymi dowodami, na których Sąd oparł się czyniąc ustalenia faktyczne w sprawie. Sąd przyjął jako prawdziwe przeprowadzone w niniejszym postępowaniu dowody z zeznań świadków. Słuchani W. Ł., J. O., J. M., H. K., którzy współpracowali z wnioskodawcą bezsprzecznie mają wiedzę o tym, jakie czynności wówczas on wykonywał. Zeznania przez nich złożone zostały w rzeczowy i logiczny sposób, są wyczerpujące i wzajemnie się uzupełniają.

Sąd podzielił wnioski opinii biegłego z zakresu bhp, który analizując obowiązujące w czasie spornym regulacje prawne, charakter zakładu pracy wnioskodawcy, warunki wykonywania pracy, ustalił, iż J. S. w Zakładach (...) pracował przy utrzymaniu zdolności produkcyjnej stanowisk będących w wykazie z zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 marca 1985 r. oraz Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983 r. Wnioski opinii są jasne i rzeczowe.

Sąd również dał wiarę dowodom z dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do swej treści oraz formy. Dokumentacja pracownicza w korelacji z zeznaniami świadków dotyczącymi przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie w pełni dają podstawę do ustalenia charakteru czynności przez niego wykonywanych w kwestionowanych przez ZUS czasokresach jak i ram czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Wnioskodawca J. S. wystąpił o przyznanie mu emerytury w trybie przewidzianym w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383), urodził się bowiem 20 stycznia 1957r.

W przepisie tym zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe. Zróżnicowanie warunków przechodzenia na emeryturę ubezpieczonych, o których mowa w powoływanym przepisie ustawy w stosunku do innych ubezpieczonych dokonane zatem zostało nie tylko według kryterium urodzenia, ale także według dodatkowego kryterium posiadania na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego stażu "zawodowego" i ubezpieczeniowego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r. II UZP 14/06 OSNP 2007/13 – 14/199).

Art. 184 dotyczy więc tylko tych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia ustawy w życie o emeryturach i rentach tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

Takim ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

W niniejszej sprawie bezsprzecznie zastosowanie znajdują też przepisy wydanego przez Radę Ministrów w dniu 7 lutego 1983 r. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43). Stosownie do jego § 4 ust. 1, mężczyzna, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Po rozstrzygnięciu kwestii podstawy ubiegania się przez wnioskodawcę o prawo do świadczenia ważkie znaczenie ma ustalenie czy okres nie uznany przez organ rentowy za czas pracy w warunkach szczególnych rzeczywiście nim nie jest.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił dla J. S. staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 1 roku 7 miesięcy i 24 dni. Wnioskodawca natomiast domaga się uznania za czas pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 1 grudnia 1979 r. do 30 marca 1990 r. w Zakładach (...) w O. oraz od 19 lutego 1991 r. do 1 stycznia 1999 r. w Zakładach (...) w R.. Z takim żądaniem nie zgadza się organ rentowy.

O ile na etapie postępowania przed organem rentowym mogły powstać pewne wątpliwości co do charakteru zatrudnienia wnioskodawcy wynikającego z treści przedstawionych przez niego dokumentów, to po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie wypada stwierdzić, iż brak jest podstaw ku przyjęciu stanowiska ZUS za słuszne. Zgromadzony bowiem w sprawie materiał dowodowy w pełni daje podstawę do uznania spornych okresów za czas zatrudnienia w szczególnych warunkach. O powyższym przesądzą głównie osobowe źródła dowodu. Zeznania świadków – współpracowników wnioskodawcy, które podziela jego twierdzenia, wskazują jednoznacznie, że w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) jak i Zakładach (...) stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace kwalifikowane jako prace w warunkach szczególnych.

Jak ustalono, od 1 grudnia 1979 r. do 30 marca 1990 r. w Zakładach (...) w O. pracował w wydziałach rozdrabialni, rozdrabialni i uzdatniania surowców, formiarni, prasach, suszarni, pieców, gdzie wykonywał prace przy podajnikach, przenośnikach, maszynach wibracyjnych, suszarniach rurowych, młynach kulowych, zsykach, piecach tunelowych, kotłach impregnacyjnych, a dokładnie przy naprawach, demontażu, montażu tych urządzeń i maszyn, w celu zapewnienia ciągłości produkcji. Pracę wykonywał przy równolegle trwającej produkcji, przy stanowiskach produkcyjnych (operatorzy urządzeń do obróbki wyrobów ogniotrwałych, przygotowawcze zapraw i mas ogniotrwałych, sortowacze, suszarniowi, ustawiacze i wyładowywacze wózków, wsadowi, wypalacze), na których wykonywane były prace w warunkach szczególnych, w warunkach wówczas występujących.

Szczególny charakter warunków w jakich wykonywał pracę wnioskodawca potwierdza również opinia biegłego z zakresu bhp. Pracę wnioskodawcy kwalifikować należy zatem jako ujętą w wykazie A rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. powołanego wcześniej, dział XIV poz. 25 – bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace w warunkach szczególnych.

Następnie J. S. od 19 lutego 1991 r. do 1 stycznia 1999 r. pracował w Zakładach (...) w R.. I chociaż różnie określano powierzone mu stanowisko a to ślusarz – spawacz, następnie od 10 sierpnia 1992 r. hydraulik- spawacz a od 23 października 1998 r. ślusarz – spawacz brygady remontowej, to faktycznie wnioskodawca cały czas wykonywał pracę spawacza. Pomimo takiego określania zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska oraz różnych działów, w których wykonywał swoje obowiązki, charakter jego obowiązków od początku pozostawał niezmienny. Spawał instalacje rurociągów centralnego ogrzewania, rurociągi gazowe, wody, pary i było to spawanie elektryczne i gazowe. Zauważyć wypada w tym miejscu, iż kwestia nazwy stanowiska jakie widnieje w dokumentach pracowniczych wnioskodawcy stanowi jedynie wyraz przyjętej zakładowej nomenklatury i jak ustalono w toku postępowania dowodowego, nie ma nic wspólnego z obowiązkami jakie w rzeczywistości powierzono w/w. Nadto, podziela pogląd Sądu Najwyższego należy stwierdzić, iż ustalenie jakie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. II UK 337/03 OSNP 2004/22/392).

Wnioskodawca wykonywał zatem prace ujęte w wykazie A powołanego rozporządzenia Rady Ministrów w dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), dziale XIV pod poz. 12 – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym.

Reasumując stwierdzić należy, że dowody dopuszczone w postępowaniu sądowym w jasny i precyzyjny sposób pozwoliły ustalić zarówno charakter wykonywanych przez w/w prac jak i czas ich trwania. Okres bezsporny wraz z ustalonym w niniejszym postępowaniu pozwalają przyjąć, iż J. S. prace w warunkach szczególnych wykonywał przez ponad 15 lat. Poczynione ustalenia bezsprzecznie pozwalają więc na przyjęcie, iż wnioskodawca w dacie wejścia w życie ustawy a to 1 stycznia 1999 r. spełniał wymóg stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz ogólnego stażu

ubezpieczeniowego. Wobec osiągnięcia z dniem 20 stycznia 2017 r. wymaganego wieku, mógł występować o ustalenie prawa do emerytury.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i stosownie do art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję przyznając J. S. prawo do emerytury poczynając od dnia 28 lutego 2017 r. tj. daty złożenia wniosku o świadczenie. Wobec faktu, iż ustalenie wszystkich niezbędnych elementów warunkujących przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury nastąpiło dopiero w postępowaniu sądowym, Sąd stosując art. 118 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

O kosztach zastępstwa procesowego wnioskodawcy orzeczono stosownie do przepisu art. 98 kpc i z zastosowaniem stawki przewidzianej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych - § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1804) w podwojonej wysokości uwzględniając, że połączono do wspólnego rozpoznania dwa odwołania od dwóch decyzji wydanych przez ZUS.